

Nr 103.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående årliga understöd å allmänna indragningsstaten åt förre fånggevaldigern August Lundgrens och vaktkonstapeln Alfred Eliasson Lunds efterlämnade änkor; given Stockholms slott den 17 december 1920.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Birger Ekeberg.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 december 1920.

Närvarande:

Statsministern friherre DE GEER, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, TAMM, HANSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Ekeberg anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts prövning två ärenden avseende tillerkännande av understöd åt tvenne änkor, den ena änka efter en fånggevaldiger och den andra efter en vaktkonstapel. Därvid anförde föredraganden:

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 91 häft. (Nr 103).

A) Angående
ärligt under-
stöd till förre
fånggevaldi-
gern A. Lund-
grens änka
Johanna Fre-
drika Cecilia
Lundgren.

Förre fånggevaldigern August Lundgren, som var född den 12 augusti 1836, förordnades den 30 januari 1871 att vara fånggevaldiger samt erhöll den 28 februari 1906 efter uppnådd pensionsålder avsked från sin tjänst från och med den 1 mars 1906. Han var icke delägare i civilstatens änke- och pupillkassa.

Lundgren avled den 29 juni 1919 och efterlämnade såsom stärbhusdelägare sin änka Johanna Fredrika Cecilia Lundgren, född Ljungberg, samt en numera vuxen son. Behållningen i boet kunde uppskattas till etthundra kronor.

I underdånig skrivelse den 14 april 1920 har nu änkan Lundgren, som är född den 6 maj 1855, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte tilldela henne en mindre pension, så att hon med hjälp därav kunde bliva i stånd att förskaffa sig sitt nödtorftiga uppehälle. Själv vore hon, som av ålderdomssvaghet vore urståndsatt att väsentligen bidra till sitt uppehälle, så gott som uteslutande hänvisad att leva av det ringa understöd, som hennes son, vilken innehade anställning som handelsbiträde, kunde avvara av sin obetydliga arbetsförtjänst.

Läns-
styrelsen.

Sedan från fångvårdsstyrelsen inforrats utlåtande över framställningen samt styrelsen anmodat länsstyrelsen i Stockholms län att i ärendet inkomma med yttrande och utredning, har sistnämnda styrelse, med överlämnande av den begärda utredningen, förklarat sig tillstyrka ansökningen, under framhållande att änkan Lundgren icke kunde av närstående påräkna något avsevärt bidrag till sitt uppehälle samt att hon till följd av hög ålder vore oförmögen att genom eget arbete bidra till sin försörjning.

Fångvårds-
styrelsen.

För egen del har fångvårdsstyrelsen, enär änkan Lundgren syntes vara i stort behov av hjälp, hemställt, dels att änkan Lundgren måtte för år 1920 tillerkännas en nådegåva till belopp, som Kungl. Maj:t kunde finna skäligt, dels ock att Kungl. Maj:t täcktes i proposition till riksdagen föreslå, att änkan Lundgren måtte från och med år 1921, så länge hon förbleve änka, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd, som, enligt vad inhämtats hos civilstatens änke- och pupillkassa, lämpligen torde med hänsyn till hennes mans tjänsteställning, därest denne varit medlem av kassan, bestämmas till ett belopp av 130 kronor.

Stats-
kontoret.

I avgivet utlåtande har statskontoret anfört: Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst såväl beträffande August Lundgrens långvariga, väl

vitsordade tjänstgöring som ock i fråga om änkan Lundgrens tryckta ekonomiska belägenhet samt hennes oförmåga att genom eget arbete bidra till sitt uppehälle och då riksdagen i likartade fall vid åtskilliga tillfällen beviljat årliga understöd åt änkor efter fångvårdsbetjante, vilka, såsom här jämväl vore fallet, icke varit delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, syntes det statskontoret billigt, att något ålderdomsunderstöd av statsmedel måtte beredas änkan Lundgren; och ansåge sig statskontoret beträffande beloppet av dylikt understöd böra biträda vad fångvårdsstyrelsen i detta avseende föreslagit. Statskontoret hemställde fördenskull, att Kungl. Maj:t täcktes i proposition föreslå riksdagen medgiva, att änkan Lundgren, vars man avlidit under år 1919, måtte från och med år 1920, så länge hon förbleve änka, å allmänna indragningsstaten uppbara ett årligt understöd av 130 kronor.

Vaktkonstapeln vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona Alfred Eliasson Lund, som var född den 22 juni 1849, anställdes i fångvårdens tjänst den 30 mars 1873, konstituerades den 12 november 1875 till vaktkonstapel samt avled den 2 mars 1913. Han hade icke ingått som delägare i civilstatens änke- och pupillkassa.

Med skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 november 1920 har fångvårdsstyrelsen överlämnat en till styrelsen insänd, till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri Lunds änka Anna Sofia Lund anhållit, att Kungl. Maj:t ville, i likhet med vad som ägt rum beträffande andra änkor efter statsanställda, tilldela henne något understöd. Till utveckling av denna sin anhållan anför änkan Lund, att hon, som till följd därav att hennes man icke blivit delägare i civilstatens änke- och pupillkassa vore i saknad av pension eller annat understöd av allmänna medel, efter mannens frånfälle varit uteslutande hänvisad till de nådegåvor, varmed hennes barn kunnat bispringa henne. Hennes ekonomiska belägenhet bleve emellertid allt mera brydsam, enär barnens möjlighet att understödja henne genom dyrtidens ökade tryck allt jämt minskades samt hennes ålder och tilltagande svaghet uteslöte självförsörjning.

Fångvårdsstyrelsen har vid sin skrivelse fogat av styrelsen från polisen i Landskrona införskaffad utredning i ärendet. Enligt denna utredning vore änkan Lund född den 16 oktober 1848. Vid sitt frånfälle hade mannen efterlämnat omkring 1,400 kronor, vilka änkan Lund därefter förbrukat till sitt uppehälle. Hon bodde hos sin svärson garvaren August Rosenberg, av vilken hon mot en månatlig hyra av 22 kronor förhyrde ett rum. Hon hade tre ogifta barn. Från statens allmänna

B) Angående
årligt under-
stöd till vakt-
konstapeln vid
tvångsarbets-
anstalten i
Landskrona
A. Eliasson
Lunds änka
Anna Sofia
Lund.

Utredning
genom polis-
myndigheten.

pensionsförsäkring erhöle hon för närvarande 5 kronor 50 öre i månaden jämte 15 kronor i kvartalet såsom dyrtidstillägg. I övrigt bidroge de tre ogifta barnen till hennes försörjning. Själv vore hon på grund av ålder och sjuklighet fullständigt oförmögen till allt arbete.

Fångvårds-
styrelsen.

Då änkan Lund vid nu angivna förhållande måste under rådande dyrtid hava avsevärda svårigheter för sitt uppehälle, har fångvårdsstyrelsen i sin förberörda skrivelse tillstyrkt bifall till hennes ifrågavarande anhållan.

Stats-
kontoret.

I avgivet underdånigt utlåtande har statskontoret med anledning av handlingarnas innehåll och under åberopande därav, att understöd å 200 kronor årligen från allmänna indragningsstaten beviljats av 1919 års riksdag åt förre vaktkonstapeln P. A. Jonssons änka och av 1920 års riksdag åt förre vaktkonstapeln J. Hansson Wahlbergs änka, hemställt att, då skäl jämväl i förevarande fall syntes föreligga att bereda understöd till enahanda belopp, Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva, att änkan Lund finge från och med år 1921 under sin återstående livstid, så länge hon förbleve änka, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 200 kronor.

Departements-
chefen.

Till en början vill jag meddela, att enligt i pensionsstyrelsen inhämtad upplysning änkan Lund sedan den 1 januari 1914 uppbär understöd jämlikt 33 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring med ett belopp av 66 kronor för år, vilket belopp i överensstämmelse med 1920 års riksdags beslut från och med år 1921 förhöjts till 140 kronor. Till änkan Lundgren utgår däremot icke vare sig dylikt understöd eller pensionstillägg enligt 6 § i nämnda lag.

Att staten i fall sådana som de förevarande träder hjälpande emellan, synes mig vara i överensstämmelse med billighet. På sätt i ärendet föreslagits och i enlighet med vad vid upprepade tillfällen i liknande fall ägt rum torde hjälpen böra iklädas formen av ett årligt understöd. Mot de i sådant avseende föreslagna beloppen, utgörande för änkan Lundgren 130 kronor och för änkan Lund 200 kronor, vartill komme eventuellt dyrtidstillägg, lär icke vara något att erinra. Understöden synas, i överensstämmelse med statskontorets förslag, böra utbetalas till änkan Lundgren från och med år 1920 och till änkan Lund, vilken, såsom ovan nämnts, redan åtnjuter viss hjälp av allmänna medel, från och med år 1921.

Vad angår änkan Lund medför det sålunda föreslagna understödet någon förbättring i hennes levnadsvillkor i förhållande till det understöd, som för närvarande till henne utgår enligt lagen om allmän pensionsförsäkring och vilket understöd i händelse av bifall till förevarande förslag kommer att enligt nu gällande bestämmelser i sin helhet bortfalla.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre fånggevaldigern August Lundgrens änka Johanna Fredrika Cecilia Lundgren samt vaktkonstapeln vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona Alfred Eliasson Lunds änka Anna Sofia Lund må, så länge de förbliva änkor, å allmänna indragningsstaten uppbära, änkan Lundgren från och med år 1920 ett årligt understöd av 130 kronor och änkan Lund från och med år 1921 ett årligt understöd av 200 kronor.

Till denna departementschefens hemställan, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

N. Cervin.